

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5499/2021
04.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Звездана Матејић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милован Стојановић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одржавања личних односа и издржавања малолетног детета, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 41/21 од 11.02.2021. године, у седници већа одржаној 04.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 41/21 од 11.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П2 218/17 од 19.10.2020. године, ставом првим изреке разведен је брак закључен 20.08.2011. године у Ћуприји између странака, на основу члана 41. Породичног закона. Ставом другим изреке, малолетно дете странака, мал. ВВ, рођен ...2013. године, поверен је тужилји, као мајци на самостално вршење родитељског права. Ставом трећим изреке, одређено је да ће се лични односи мал. ВВ са туженим, као оцем одвијати током летњег и зимског распуста, кад мал. ВВ долази у Србију и увек када тужени долази у ..., уз претходни договор странака. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса издржавању мал. ВВ плаћа месечно 250 евра, почев од 25.05.2017. године, као дана подношења тужбе, па све док та обавеза постоји и то до 05.-ог у месецу за текући месец, на интернационални девизни рачун ... тужиље као мајке мал. детета, с тим што је тужени дужан да доспеле рате издржавања исплати одједном. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 41/21 од 11.02.2021. године одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу другом, трећем и четвртм изреке.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14,87/18 и 18/20) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су у току трајања брачне заједнице добиле заједничко малолетно дете, сина ВВ, рођеног ...2013. године. Од престанка заједнице живота странака мал. ВВ живи са мајком у ... у Општини ... Тужени је до јуна 2019. године живео у ..., да би се након престанка радног односа вратио у Србију, где живи у породичној кући у ...

У периоду док су странке са малолетним дететом живеле у ..., прибављена су мишљења Породичног саветовалишта за заштиту и бригу о малолетницима Општине ... и Центра за социјални рад у ... Стручни тим Центра за социјални рад у ... у свом извештају од 25.08.2017. године се изјаснио да је мајка поузданији родитељ, који препознаје и штити права и интереса свог детета, док према налазу и мишљењу Породичног саветовалишта за заштиту и бригу о малолетницима Општине ... од 10.08.2018. године, облик поверавања детета који би највише одговарао његовим потребама би било заједничко вршење родитељског права. Након извршене теренске посете странака које су се налазиле у ... током фебруара, у налазу и мишљењу Центра за социјални рад у ... од 05.03.2019. године, констатовано је да се мајка актуелно опажа као поузданији родитељ.

С обзиром на промењене околности, да почев од јуна 2019. године, тужени живи у ..., стручни тим Центра за социјални рад у ... у налазу и мишљењу од 18.12.2019. године проценио је да је у најбољем интересу детета да се повери мајци на даље старање и самостално вршење родитељског права, јер мајка, која се две године самостално старала о малолетном детету, уважава потребе детета са очевом родитељском фигуром и не спречава виђање детета са оцем, представља одговорног и функционалнијег родитеља који боље препознаје интересе и потребе детета. Мајка не дискредитује родитељске и личне потенцијале оца, још увек обавља исти посао, као и током трајања брачне заједнице, у чувању детета се сналази на начин да не буде угрожена његова безбедност, предузима активности у складу са специфичним развојним и емотивним потребама детета (одводи дете на стручне третмане због посебних потреба у свери говора, омогућује детету обављање ваншколских активности попут пливања и јахања). Препорука овог органа старатељства је да се контакт одвија по договору странака, јер тужени нема планове и не жели да се изјасни о даљем месту рада и живљења. Породично саветовалиште за заштиту и бригу о малолетницима Општине ... у извештају од 15.08.2020. године изјаснило се да им је позната чињеница да је отац детета дао добровољни отказ уговора о раду у јуну 2019. године и да се вратио да живи у Србији. Због географске удаљености за малолетно дете је важно да проведе велики део летњег и зимског распуста код очеве куће у Србији, а отац би могао да дође у ... како би са дететом проводио неколико викенда. Даљу процену личне и породичне ситуације оца требало би да изврши центар за социјални рад у Србији, док

у погледу статуса мајке и детета није било никаквих промена, с обзиром да живе у истом месту и да мајка обавља исти посао.

Странке су се сагласиле да месечне потребе за издржавање малолетног детета износе 500 до 600 евра, с обзиром да поред редовних трошкова исхране, хигијене, обуће, одеће и образовања, малолетно дете иде на часове код логопеда, који износе 45 евра по часу и обавља ваншколске активности (иде на часове пливања и кошарку). Тужени од престанка радног односа, у јуну 2019. године, преко Бироа за запошљавање у ... остварује приходе у износу од 800 евра месечно. Тужила је у ... запослена на неодређено време, са месечном зарадом од 1.200 до 1.500 евра, с тим да поред редовних месечних прихода остварује и додатне приходе 10, 20 евра израдом ... Тужени од престанка заједнице живота са тужиљом није давао новац за издржавање детета и тужила је самостално сносила све трошкове издржавања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног касационог суда, нижестепеним одлукама правилно је примењено материјално право, када је малолетно дете странака поверено на самостално вршење родитељског права мајци, одређен начин одржавања личних односа малолетног детета са оцем и тако што је у складу са потребама повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања, тужени обавезан да на име свог доприноса за издржавање плаћа месечно 250 евра.

Према члану 77. став 3. Породичног закона, суд доноси одлуку да ће један родитељ самостално вршити родитељско право, када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Одредбама члана 61. Породичног закона, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи. Одредбом става 1. истог члана, прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. овог члана, прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком, када је то у најбољем интересу детета.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета (члан 3. Конвенције о правима детета и члан 6. Породичног закона) је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст, пол и потребе детета (васпитне, у вези са становањем и др.), као и способност сваког од родитеља да препозна и задовољи утврђене потребе детета. У овом случају нижестепени судови су правилно оценили да је у најбољем интресу малолетног детета да буде поверено на самостално вршење родитељског права мајци, имајући у виду да су мишљења стручних установа у погледу околности да мајка, која се две године самостално стара о малолетном детету, представља одговорног и функционалнијег родитеља који боље препознаје интересе и потребе детета, уважава потребе детета са очевом родитељском фигуром и не спречава виђање детета са оцем. Најбољи интерес малолетног детета правилно је процењен и приликом одлучивања о начину одржавања личних односа у смислу члана 61. Породичног закона, имајући у виду да тужени живи у Србији, а малолетно дете у Италији са мајком, а да је даље место рада и живљења туженог остало неизвесно.

Неосновани су наводи ревизије туженог којима побија висину обавезе издржавања. Наиме, када је поверилац издржавања малолетно дете, висина издржавања одређује се према критеријумима из члана 160. и 162. став 3. Породичног закона,

потребама повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања, с тим да висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ, дужник издржавања. Примењујући одредбу члана 160. став 2. Породичног закона, нижестепени судови су утврдили потребе малолетног детета, те личне и имовинске прилике тужиле и туженог, њихове способности да својим радом доприносе издржавању малолетног детета, па су правилно оценили стварне могућности туженог да доприноси његовом издржавању.

Околност што је тужени незапослен, супротно указивању ревизије не утиче на правилност процењене могућности туженог, као дужника издржавања, јер је утврђено да је дао добровољни отказ уговора о раду у јуну 2019. године и вратио се да живи у Србију, чиме је сам себе лишио могућности да остварује веће новчане приходе месечно у ... Услед наведеног, супротно указивању ревизије, његове могућности за допринос издржавању малолетног детета нису смањење. Наиме, нижестепени судови су приликом одмеравања могућности туженог као дужника издржавања, правилно имали у виду утврђене околности да тужени, иако незапослен, преко Бироа за запошљавање у ... прима 800 евра месечно, да је доброг здравственог стања, радно способан и нема законску обавезу издржавања других лица. При томе, општепозната је околност да је висина накнаде са бироа коју тужени прима условљена спрам стандарда ЕУ, која у домаћим приликама омогућава већи стандард туженог у Србији, због чега његове могућности као дужника издржавања, при утврђеним околностима, уколико и нису повећане, свакако нису смањене пресељењем у Србију.

Имајући у виду све до сада наведено, правилно су нижестепени судови закључили да је тужени у могућности, и да треба, да месечно доприноси издржавању малолетног детета износом од 250 евра. Овим износом се, уз допринос мајке која са малолетним дететом живи у .., могу задовољити месечне потребе детета с обзиром на његов узраст и истовремено детету обезбедити животни стандард који ужива и тужени као дужник издржавања у смислу члана 6. став 1. и члана 162. став 3. Породичног закона.

Указивање ревизије да тужени учествује у измирењу кредитне обавезе свог брата, као и да се стара о болесној мајци, није разлог који би водио смањењу обавезе издржавања малолетног детета, јер је издржавање детета приоритетна законска обавеза испред свих других обавеза, а недостајућа средства тужени може обезбедити и додатним радним ангажовањем.

Стога су наводи ревизије којима се указује да је одређени новчани износ превисоко одмерен, односно да не одговара околностима које се пре свега тичу могућности туженог, као дужника издржавања, оцењени као неосновани.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, а на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић